

Werkonbekwaam en schulden aan de sociale zekerheid

Een inkomen tijdens je ziekte. Een zelfstandige met schulden heeft zorgen, voelt stress en slaapt niet goed. Je onderneming going concern en je toekomstige inkomsten zijn bedreigd. Je kunt getroffen worden door werkonbekwaamheid terwijl je worstelt met schulden.

Snel aanvragen! Je hebt als zelfstandige in hoofdberoep recht op een vervangingsinkomen in zo'n geval. Een arts moet je werkonbekwaamheid bevestigen op een speciaal formulier (attest vertrouwelijk) dat je verkrijgt van je ziekenfonds en dat formulier stuur je dan ingevuld aan het ziekenfonds terugstuurt per post. Daarvoor heb je 7 dagen tijd.

Voorwaarden: Om recht te hebben op ongeschiktheiduitkeringen gelden 3 niet-medische voorwaarden:

1. De eerste twee kwartalen waarin de zelfstandige activiteit in hoofdberoep begon (of herbegon) moeten voorbij zijn. (Deze periode moet als wachttijd beschouwd worden)
2. De twee kwartalen voorafgaand aan het kwartaal waarin je arbeidsongeschiktheid vastgesteld is, moeten in orde zijn.
3. Er mag geen 30 dagen verlopen zijn vanaf het einde van het kwartaal waarin je stopte als zelfstandige en het begin van je erkende werkonbekwaamheid.

Zelf je onbetaalde bijdragen aanpakken. Zelfstandigen in financiële moeilijkheden kunnen vaak niet iedereen tegelijkertijd betalen. Niet zelden stellen ze liever de betaling van hun sociale bijdragen uit, ze betalen bij voorkeur eerst hun leveranciers. De regels die aanzetten tot tijdige betaling van sociale bijdragen, zorgen dan voor een sneeuwbaaleffect. Wanneer de sociale bijdragen niet tijdig of onvolledig zijn betaald, is het sociaal verzekeringsfonds wettelijk verplicht verhogingen aan te rekenen. Daar komt dus bovenop dat je recht op een ziekte-uitkering geblokkeerd blijft tot je in orde bent met de hier eerder voormelde 3 niet-medische voorwaarden.

Wie eerst stopt en dan pas ziek valt, voldoet soms niet aan de derde niet-medische voorwaarde. Dit kan nog opgelost worden door aan je sociaal verzekeringsfonds “voortgezette verzekering” te vragen. Het RSVZ beslist hierover. Als dit toegestaan wordt, betekent dit wel dat je nog extra kwartalen aan bijdragen verschuldigd bent, maar ook dat je uitkeringen en de daaropvolgende kosteloze sociale zekerheid (zie verder) kunnen gedeblokkeerd worden.

Zodra het betalen van je sociale bijdragen moeilijk gaat, neem je best contact op met je sociaal verzekeringsfonds. Je hebt recht op uitleg over je rechten, ook al heb je betalingsachterstand bij het verzekeringsfonds. Er zijn afhankelijk van de situatie verschillende oplossingen mogelijk. Je kan kwijtschelding van de hoofdsom of van de verhogingen verkrijgen. Er is mogelijkheid om te werken met een afbetalingsplan of je kan rechten deblokkeren met gerichte betalingen. Slim combineren van deze mogelijkheden mag. Je vindt onder volgende link meer [details over het oplossen van bijdrageproblemen](#).

Hulp van buitenaf. Lukt het je niet om die bijdragen in orde te krijgen met voorgaande tips, of mag je niemand meer betalen omdat je failliet bent en heb je dringend een inkomen nodig, dan kan je het volgende proberen.

Je spreekt iemand aan om de ontbrekende bijdragen in jouw plaats te betalen. Dat kan familie of iemand van je vrienden zijn, maar ook het OCMW heeft een wettelijke opdracht om sociale uitsluiting te bestrijden en is dus in principe ‘verplicht’ om je te helpen uit deze pijnlijke patstelling. (Sommige curatoren vinden dit een ongelijke behandeling van de schuldeisers, maar dat is niet jouw probleem, noch dat van het OCMW. Waar rechtsregels met elkaar in botsing komen moet het humanitaire voorrang kunnen krijgen op het economische.)

Het OCMW kan jouw sociale zekerheidsbijdragen in jouw plaats betalen en dat later recupereren op je inmiddels gedeblokkeerde uitkering. Soms zal het OCMW je een “subrogatie” laten tekenen. Dat geeft het OCMW een garantie voor die terugvordering. Je kan ProfiConsult vragen het OCMW te gidsen in deze voor hen meestal onbekende procedure.

Hoeveel ontvang je van je ziekenfonds? Het bedrag van de uitkeringen verandert in drie stappen:

1. Je hebt al recht op uitkering vanaf de eerste dag arbeidsongeschiktheid, op voorwaarde dat je minstens 8 dagen arbeidsongeschikt bent;
2. Deze periode tot en met de twaalfde maand heet de primaire periode;
3. De dertiende maand, tot einde erkenning, overlijden of pensionering, noemt men de periode van invaliditeit.

Vanaf de 31ste dag zijn forfaitaire dagbedragen van toepassing, die variëren naargelang het statuut (Voor je gemak vind je hierna **benaderende maandbedragen** vanaf 01 maart 2020).

Het eerste jaar	
Met gezinslast	1.489,92 euro
Alleenstaanden	1.192,32 euro
Samenwonenden	914,40 euro

Wie langer dan één jaar arbeidsongeschikt is, ontvangt een invaliditeitsuitkering.

Vanaf het tweede jaar	
Zonder stopzetting bedrijf: hetzelfde als het eerste jaar	
Met stopzetting bedrijf	
Met gezinslast	1.403,74 euro
Alleenstaanden	1.123,46 euro
Samenwonenden	1.022,40 euro

De precieze berekening is gebaseerd op dagbedragen. Daarvoor gelden alle dagen behalve de zondagen. De vermelde bedragen zijn mogelijks verouderd. Informeer je bij je ziekenfonds.

Als je ziektevergoeding lopende is en je onderneming kan je geen inkomsten meer opleveren dan kun je kosteloos je pensioen verder opbouwen. Daarvoor moet je *"gelijkstelling ziekte"* aanvragen bij je sociaal verzekeringsfonds.

Conclusie: *Let er vooral op dat de twee voorafgaande kwartalen betaald zijn.* Bij ondernemingen in zwaar weer is dit soms problematisch. Dan neem je best zo snel mogelijk contact op met je sociaal verzekeringsfonds om samen een oplossing uit te werken. Loopt dat contact niet zo vlot, dan kan je ook de tips nalezen, elders op deze site toegelicht. Is die stap genomen dan is er recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering vanaf de tweede maand. Als je door ziekte en problemen bij de onderneming de activiteiten tijdelijk of blijvend stopzet, heb je er alle *belang bij gelijkstelling ziekte aan te vragen.* Dat zorgt voor *gratis sociale zekerheid zolang je om medische redenen niet kunt werken.*

Opgelet: Het is niet mogelijk een arbeidsongeschiktheidsuitkering te combineren met een overbruggingsrecht (= vroeger gekend als *faillissementsuitkering*).